

Diakonija un draudze – būt vai nebūt.

1. Ievads: Viņš atnāca uz Bībeles stundu, un mēs bijām apmulsuši.

Katru trešdienas vakaru mūsu draudzē notiek “Pārrunas par Bībeli un dzīvi”. Pagājušajā reizē mēs apspriedām līdzību par “Žēlsirdīgo samarieti”. Uzreiz klauvē pie durvīm un iekšā ienāk piedzēries vīrietis vidējos gados un nosēžas istabas stūrī uz krēsla. Mēs aicinām viņu nākt pie galda, bet viņš atsakās. Negribot nākt pie kungiem. Labi, ja negrib, tad negrib. Mēs turpinām sarunu. Vīrietis klausās, tad sāk runāt, skaļā balsī. Pēdējā pusgada laikā ir nomiruši viņa sieva un dēls. Darba nav, tāpēc viņš dzerot. Agrāk esot piederējis pie vidusšķiras, tagad esot nabags kā *bomzis*. Pagājušajā naktī gandrīz būtu pakāries. Cilvēks ar izmisušu sirdi. Ko darīt? Mēs visi esam apmulsuši.

Mēs varam rīkoties dažādi. Viena iespēja ir, izmest viņu laukā. Viņš traucē mūsu pārrunas. Bija tieši tik interesanti un svētīgi – tad ienāca VIŅŠ. *Ko tie dzērāji iedomājas? Lai atnāk tad, kad ir skaidrā.*

Cits variants. Mēs kā labi kristieši pārtraucam savu sarunu, uzklausām viņu. Liecinām par Jēzu, lūdzam kopā. Sakām, lai atnāk svētdien uz dievkalpojumu. Varbūt viņš svētdien arī atnāks. Varbūt atnāks vairākas reizes, bet pēc tam vairs neparādīsies. Un tad, pēc kāda laika, es viņu ieraudzīšu uz ielas ar pudeli rokā, streipulojot uz savām mājām. Žēl.

Vēl viena iespēja. Kāds no mums aiziet, apsēžas pie viņa, uzklausa, ielūdz viņu uz *Anonīmo Alkoholiķu* sapulci. Vai viņš ies, vai neies – tā ir viņa izvēle. Pēc tam mēs turpinām savas pārrunas un atklājam, ka katram no mums ir bijušas līdzīgas situācijas, kad bijām nedroši un apjukuši reālu ciešanu priekšā.

Lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju šodien dzīvo nabadzībā, zem iztikas minimuma. Politikā runā, ka ekonomika attīstās, bet mūsu, Liepājas Diakonijas centra darbinieku, ikdienas pieredze liecina par kaut ko citu – nabadzība turpina pieaugt. Aizvien vairāk cilvēku “salūzt”, jo nevar ilgāk izturēt spiedienu, kas gulstas uz viņu pleciem. Nabadzība un ciešanas skar arī draudzes, draudzes locekļus, tieši lauku reģionos. Skolas tiek slēgtas. Sabiedriskais transports tiek samazināts. Nav darbavietu. Nav nākotnes. Gandrīz katrā ģimenē ir kāds alkoholiķis. Protams, tas viss atspoguļojas arī draudzē.

Kādai ir jābūt mūsu liecībai, ja mēs vēlamies pildīt Dieva prātu, ja vēlamies mazināt to sāpi, izmisumu, kas pašlaik skar ļoti daudzus cilvēkus? Vai ir tā, ka nabagie būs vienmēr šajā pasaulē, un labāk ir cerēt uz debess valstību citā dzīvē? Kāpēc Dievs to pieļauj? Vai tur ir kāda jēga?

Pie Baznīcas pieder Diakonija. Padomju laikā draudzēm diakoniskais darbs bija liegts. Man ir tāds iespaids, ka vēl aizvien daudzās draudzēs Diakonija ir svešķermenis. Kāpēc tas tā ir? Un vēl. Ir labi, ja var palīdzēt vienam vai diviem cilvēkiem. Bet ko darīt, ja veselas priekšpilsētas, veseli pagasti dzīvo trūkumā?

2. Atbildes no Bībeles – mācīsimies pieņemt.

2.1. Vecā Derībā:

Vecā Derība liecina par Dieva attiecībām ar Savu izredzēto tautu, jūdiem. Tā ir kopienas pieredze, ne tikai atsevišķu cilvēku personīgie ticības piedzīvojumi. Kalpot Dievam nozīmē klausīt Viņam, pildīt Viņa baušļus.

Izraēlas tautai nepārprotami tiek dots norādījums, lai viņu vidū nebūtu nabagu (5.Moz. 15,4). Tāpat bauslībā ir iekļautas normas, kuras ir domātas, lai nodrošinātu nabagiem iztikas minimumu: 3. Moz.19, 9 - 10 (labību un augļus); sk. arī 5. Moz. 24, 12 -15. Ik pa 50 gadiem tiek izsludināts gaviļu vai žēlastības gads (3. Moz. 25, 1-12), kas paredz dot atpūtu zemei, parādniekiem atlaist parādus, atlaist brīvībā vergus (Sk. LELB Baznīcas gada gr. 2000.g., 12.lpp.).

Kad šie Dieva baušļi netiek ņemti vērā un virsroku ņem mantkārība un elkdievība, visvairāk no tā cieš sabiedrībā neizsargātie cilvēki: atraitnes, bāreņi, nabagie u.c. Dievs sūta praviešus, kuri asi kritizē Izraēlas vai Jūdas valstī pastāvošo netaisnību (piem. Am. 2,6; 8,6). Jesajas grāmatā 58. nod. pravietis nosoda vienpusīgu kultisku rīcību, gavēšanu un lūgšanu, jo Dievam ir svarīgi, ka “tu savu maizi lauz izsalkušam un nabagus, kas bez pajumtes, uzņem savā namā, kad tu redzi kailus un tos apģērb un neatraujies no sava tuvākā.” (Jes. 58,7). Īpaši ir jāpiemin pravieša Jesajas grāmatas Dieva kalpa dziesmas (Jes. 42,1-4; 49,1-6; 50,4-9; 52,13-53,12).

2.2. Jaunā Derība

Jaunās Derības centrā ir **Jēzus Kristus**. Pāvils savā vēstulē filipiešiem iekļauj pirmkristiešu dziesmu, kura raksturo Jēzu kā Dieva dēlu, kas netur savu dievišķīgumu kā laupījumu, bet pazemojas kļūdams paklausīgs līdz nāvei, līdz pat krusta nāvei (Fil. 2,5-11). Šī kustība no augšas uz leju, no bagātības uz nabadzību, parādās arī evaņģēlijos. Jēzus **sludina Dieva valstību** tiem, kuri toreizējā sabiedrībā bija atstumti, kuri farizeju acīs bija nešķīsti un kuriem tāpēc bija liegta vai ierobežota tuvošanās Dievam Jeruzalemes templī un sinagogās. Tās ir sievietes, muitnieki, grēcinieki, spitālīgie, apsēstie, tā sauktie zemes ļaudis - nabagie zemnieki un strādnieki, u.c. Jēzus apliecina ar vārdiem un darbiem, ar visu savu dzīvi Dieva valstību. Viņš darbojas kā kalps, kas pārkāpj robežas un aicina uz sekošanu pazemībā, pašālvībā uz Dievu. Šis sekošanas ceļš ir pilns ar pārsteigumiem. Jēzus ir sastopams tur, kur Viņš vismazāk gaida (Mt. 25, 31-46).

Jēzus neizvairās no citu ciešanām, un, kad pienāk laiks, Viņš pieņem arī to, ka pašam ir jāiet krusta ceļš. Šī Viņa nostāja izraisa neizpratni, bailes un naidīgu attieksmi ne tikai farizejos, bet arī Jēzus sekotājos. Visasāk tas izpaužas Sīmaņa Pētera sadursmē ar Jēzu, kad Jēzus paziņo, ka Cilvēka Dēlam būs jācieš (Mk.8,31-38). Šī attieksme nepieņemt Jēzus kalpošanu turpinās caur visu baznīcas vēsturi. Jēzu paaugstina par kungu, viņš tiek aizvien vairāk godināts un slavēts, bet aizvien mazāk kristieši izjūt nepieciešamību Viņam sekot. Tā arī Baznīca tad kļūst par kungu baznīcu. Tiek attaisnota pastāvošā netaisnība sabiedrībā arī ar Bībeles pantiem. Piemēram, teiciens “nabagie ir arvien pie jums” (Mt.26,11) tiek izrauts no kopsakarības.

Jēzus apstiprina savu **kalpošanu ar Svēto Vakarēdienu**. Viņš saviem mācekļiem, arī Jūdam Iskariotam, pirms ēšanas mazgā kājas kā viszemākais mājas vergs (Jņ.13). Pie mielasta Emavas mācekļi atpazīst augšāmcelto Jēzu, kad viņš dala maizi un vīnu – dāvinot viņiem ne tikai grēku piedošanu, bet arī atjaunotas attiecības, kopību ar Pestītāju, jēgu dzīvī (Lk. 24).

Praktiskā kalpošana nav blakus lieta vai otršķirīgs jautājums. Tā skar mūsu ticības būtību. Pāvils raksta korintiešu draudzei, ka tā ir **Kristus miesa**. Caur Svēto Vakarēdienu Kristus rada no daudziem atsevišķiem cilvēkiem Savu miesu (1.Kor.10, 16-17). Taisni tie miesas locekļi, kas liekas visnespējīgākie, ir sevišķi vajadzīgi. Viena locekļa sāpe attiecas uz visiem (1.Kor. 12,25-27). Pāvils raksta, ka korintiešu draudzē nevar svinēt Svēto Vakarēdienu, jo turīgie nav ar mieru dalīties ar nabagiem draudzes locekļiem agāpes mielastā. Vai šī nevēlēšanās dalīties nevar būt par iemeslu tam, ka korintiešu draudzē ir tik daudz vāju un neveselu, un ka daudzi jau ir miruši? (1.Kor. 11, 20-30)

Jāatceras, ka pirmkristiešu draudzēs Svētais Vakarēdiens ir cieši saistīts ar mīlestības, t. i., agāpes mielastu. Draudzes locekļi atnes produktus uz dievkalpojumu, lai pirms vai pēc Svētā Vakarēdiena dalītos ar nabagiem kopīgā mielastā. Dievkalpojuma kolekte mūsdienās ir izveidojusies no šīs tradīcijas.

Jeruzalemes draudzē ir nesaskaņas starp ebreju un grieķu kristiešiem. Ebreju kristieši nevēlas aprūpēt grieķu izcelsmes kristiešu atraitnes. Tātad arī šeit kristiešu draudze cieš sakāvi, un diakona amata ieviešana norāda uz draudzes nespēju kopīgi kalpot. To sabojā tieksme pēc varas un privilēģijām. Pie kalpošanas pieder arī Dieva vārda sludināšana. Pirmais kristiešu mocekļis, Svētais Stefans, diakons būdams, Svētā Gara spēkā sludina Dieva vārdu. (Apd. 6, 1-10).

3. Secinājumi.

Diakonija nav tikai kāda atsevišķa nozare draudzes dzīvē. Tā ir draudzes būtība. Dievkalpojums, Dieva vārda sludināšana, sakramenti, draudzes dzīve – ja tur nav kalpošanas, tad tur nav Kristus. Mēs varam sev uzdot jautājumus: vai mēs patiesi sasniedzam šodienas trūkuma cietējus? Vai mūsu baznīcas sliktākais nav pārāk augsts (bieži tas ir nepārvarams šķērslis burtiskā nozīmē, piem. invalīdiem)? Kā savienot dievkalpojumu un ikdienu?

Mums ir jāpārvar mākslīgā robeža starp Dieva vārda sludināšanu un praktisko darbību. Ebreju valodā “vārds” – *dabar* nozīmē runu un notikumu vienlaicīgi. Dieva vārds tapa miesa. Tas ir vārds ar spēku, kas notiek reālā dzīvē. Ja es sastopu kādu bezpajumtnieku, tad nepietiek tikai ar Dieva vārda pasludināšanu, ir vajadzīga bieži vien arī praktiska palīdzība: drēbes, ēdināšana, atbalsts iestādēs, politiska aizstāvība u.c. Tikai materiāla palīdzība arī ir vienpusīga. Bez garīga pamata nebūs griba un spēks cīnīties. Cilvēka vērtība nav atkarīga no viņa materiālā stāvokļa, bet no Dieva žēlastības. Mēs esam Kristus miesa, ne Viņa dvēsele. Svēto Vakarēdienu nevar atdalīt no zupas virtuves, liturģiju no dzīves. Ja mēs aizmirstam savu brāli vai māsu, kas ir nonācis grūtībās, mēs aizmirstam Kristus miesu un darām Viņam pāri.

Diakonija nevar iztikt bez praviešiem. Mēs varam ēdināt un palīdzēt vēl ilgu laiku. Bet ja negribam redzēt iemeslus, kāpēc aizvien vairāk cilvēku nonāk nabadzībā un izmisumā, mūsu kalpošana ir nepilnīga. Mūsu sabiedrības stāvoklis norāda uz to, ka šodienas spēles noteikumi ir pretrunā ar Dieva gribu. Netaisnība ir grēks, un tas ir jānosauc vārdā.

Jēzus mūs aicina dalīties, savā pieredzē, lūgšanā, ar savu mantu un laiku. Tas var būt ļoti sāpīgs ceļš, jo to var izmantot. Kas to dara, ir neaizsargāts šodienas apstākļos. Ejot par šo ceļu, mēs atklājam, ka arī mums nāk līdzīvi savi elki, piem. nauda un manta.

Dalīšanās ir upuris. Bet mēs neesam vieni. Mūsu Kungs ir mūsu Kalps, kas mums palīdz.

No kalpošanas nāk svētība, jau šodien, ne tikai mūžībā un tā nav atkarīga no naudas maka. Tā ir nostāja, vēlēšanās sekot Jēzum un nodot Viņam visu, kas man ir.

Mūsu spēki ir maziņi, pretestība ir milzīga - un tomēr. Kristus ir augšāmcēlies, velna vara ir lauza. Nāves spēkiem nav nākotnes. Ticība ir saistīta ar šodienas dzīvi. Vai es tam ticu, ka Dieva vārds ir spēcīgs ikdienā? Vai tas mani var nest un vai tas citiem var rādīt ceļu konkrētās situācijās?

Garantijas uz vieglu dzīvi mums nav. Jēzus izcieta krusta nāvi. Tikai pēc tam sekoja Lieldienas rīts.

4. Nobeiguma vietā

Mūsu Bībeles stundu iztraucēja VIŅŠ. Ko darīt?

Liepājā, 2001.g. 2. martā

Mārtiņš Urdze
(Liepājas Krusta ev. lut. draudzes mācītājs)